

Boek en expo over Van Kuyk

Graficus Harry van Kuyk werd in de jaren zeventig internationaal bekend met zijn uitvinding: de reliëfdruk. Museum Het Valkhof eert hem met een tentoonstelling, Joost de Wal met een boek.

Merel Buiting
Ooij/Nijmegen

Hoe de in Zevenaar geboren graficus Harry van Kuyk (1929-2008) het volhield, is voor kunsthistoricus Joost de Wal uit Utrecht een raadsel. Maar er waren periodes in de jaren '80, waarin de wekker in zijn woning in Ooij elk uur afging. Dan sprong Van Kuyk uit bed, liep hij naar zijn drukpers en verving hij zijn verse reliëfdrukken door nieuw papier, om dat een uur later weer te herhalen.

Zijn productieve houding, gecombineerd met zijn genialiteit, zou aan het einde van zijn leven leiden tot een oeuvre van tegen de tienduizend reliëfdrukken die bewaard bleven in onder meer het Stedelijk Museum in Amsterdam en Museum Arnhem.

Kunsthistoricus Joost de Wal publiceert in september een boek over Van Kuyk, die in 1969 de reliëfdruk uitvond. Een techniek waarbij niet inkt, maar reliëf een vorm creëerde. Zo kon hij een reliëf van tot twee centimeter creëren in papier, zonder dat dit scheurde. De Wal: „Het was een mirakel dat hij dat kon.”

Waarom dit boek?

„Omdat, ondanks zijn lange carrière, nog nooit een catalogus of boek over hem is uitgekomen. De techniek werd wel opgemerkt in de pers, maar nooit in kunsthistorische publicaties.”

Is dat gek?

„Ja, dat is heel gek. Het was een absoluut vernieuwende kunstenaar die waardevolle en typisch Nederlands kunst maakte. Dat vonden de pers en het publiek ook. Zijn grafieken haal je er in elke collectie en in elke tentoonstelling zo uit. Het werk is totaal ongerijmd en heel merkwaardig.”

Hoe maakte hij dat mogelijk?

„Hij gebruikte een techniek uit de drukkerswereld, waar hij vandaan kwam, en vertaalde die naar de grafische kunst. Hij deed wat grafici nooit doen: hij verhitte de onderkant van zijn pers, zodat vochtig papier tot 80 graden werd verhit.”

Niemand kon wat hij deed?

„Er waren wel kunstenaars die diepe mallen maakten, maar nooit zo extreem als van Van Kuyk. Franse en Amerikaanse kunstenaar deden het met andere middelen. Zij konden nooit die wonderlijke, extreme reliëfs bereiken die Van Kuyk wel realiseerde.”

Het werk van Harry van Kuyk is totaal ongerijmd en heel merkwaardig

— Joost de Wal, kunsthistoricus

De ondertitel van het boek wordt: *Wit op wit. En zwart*. „Het was een begrip, bijna een geuzennaam: wit-op-wit-kunstenaar. Het zwart verwijst naar het enorme belang om er altijd een tekst bij te schrijven, het gedrukte woord. Hij bundelde en analyseerde altijd veel letters, daarvoor staat het zwart. Die twee werelden had hij nodig.”

In de aanloop naar de presentatie van het mede door de gemeente Zevenaar gefinancierde boek exposeert Museum Het Valkhof in Nijmegen 22 werken van de kunstenaar, uit eigen archief. De Wal is er blij mee. „Van Kuyk zei altijd: ‘Mijn grafiek moet je niet fotograferen, maar op de hand zien en het licht er overheen laten gaan. Het bestaat uit licht en schaduw.’”

■ Wit op wit - reliëfdrukken van Harry van Kuyk: t/m 2 oktober in het prentenkabinet van Museum Het Valkhof in Nijmegen. Informatie: museumhetvalkhof.nl.

▲ Joost de Wal met werk van Harry van Kuyk. FOTO GERARD TIL/HH